

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Cap. I. II. De Baptismo, ejusque materia, Forma, Vnitate, Dispositione
suscipientis, Ministro, Patrinis, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

tit, dicens, *Nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat.* Quis Rex aut Princeps subditum & mancipium suum laetæ majestatis reum tam benignè absolvet, & ad suam aulam & gratiam admitteret? O Pater misericordiarum! O Deus totius consolationis mea.

Actus brevis Contritionis perfectæ cum spe veniæ, proposito emendationis &c.

Domine Jesu Christe, Creator & Salvator meus, **D**i. Doleo medullitus ex toto corde, & ex tota anima mea, quod ego ingratus toties offenderim, & tam graviter offenderim infinitam majestatem, & amabilissimam bonitatem tuam? & ideo doleo vel maxime, quia Tibi Deus meus peccando displicui, quem propter te ipsum & tuam infinitam bonitatem & excellentiam super omnia diligo & amo, & amplius amare desidero in æternum. 2. Proinde firmiter statuo ac propono, me non amplius Te offensurum, sed omnes peccandi occasiones pro viribus devitaturum: me insuper de noxis meis ritè confessurum, & Pœnitentiam, quæcumque injuncta fuerit, expleturum. 3. Ut verò nunc animo contrito & humili peccatorum meorum veniam suppliciter efflagito, ita firmiter spero ac confido, ab infinita bonitate tua, per merita sanctissimæ Passionis, Sanguinis, ac Mortis tuæ, ea mihi remittenda: præstandam etiam gratiam quâ vitam meam emen-

dem, & in sanctissimo servitio tuo usque in finem perseverem.

Forma integra Absolutionis, ut est in Rituali Romano expressa.

Miserere tui omnipotens Deus, & dimittis peccatis tuis perducas te ad vitam æternam, Amen. Deinde elevata manu pergit: Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum tuorum tribuisti omnipotens, & misericors Dominus, Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo, excommunicationis, suspensionis (*suspensionis circa laicos committitur*) & interdicti, in quantum possum, & tu interges: Deinde ego te absolvo à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Passio Domini nostri Jesu Christi, merita B. Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid boni feceris, de mali sustinueris; sit tibi in remedium peccatorum, augmentum gratiæ, & premium æternæ vitæ, Amen.

NOTA: In absolutione Hæretici in foro interius quædam solere: Ab omni vinculo excommunicationis, quæ per Hæresim incurristi, & restituo te Sacramento Ecclesiæ, & Communioni Fidelium.

PRAXIS varia ad facilem Confessarii directionem: item, Remedia & Documenta Pœnitenti suggerenda contra singulas Peccatorum species, traditur infra Tractatu 6. in fine.

TRACTATUS QUARTUS DE SACRAMENTIS RELIQUIS ET CENSURIS.

SUMMOLA materia. Præter singula Sacramenta, quæ suo ordine sequuntur, cum Quæstionibus singularibus, & Modernis, Ad Sacramentum Eucharistiæ in fine apponitur de Missæ Sacrificio, & Singularibus pertinentibus. Item, De Horis Canonicis, cum Rubricarum Romanarum in Horis ac Missæ notitia singulari, & Sacramentum Ordinis, Irregularitates, censura, &c. Ad Sacramentum Matrimonii Praxis Dispensationum, etiam in Pœnitentiaria Romana. De Censuris singulis in particulari &c.

DE BAPTISMO,

CAPUT I.

Controversiæ de Baptismo cum Hæreticis Anabaptistis traduntur supra Tomo I. pag. 83. De aliis singulis circa Baptismum erroribus agitur Tomo I. pag. 146.

De Baptismi prima Institutione, de tempore quo cœpit obligare, de Baptismo per Martyrium, & cæteris ad verum Martyrium pertinentibus traduntur supra pag. 61. De Circumcisione veteris Testamenti an fuerit verum Sacramentum, & Baptismo æquivalens, resolvitur supra Tom. II. Part. I. pag. 59.

CAPUT II.

Ad Baptismi Sacramentum singulariter, & præsertim pertinentia.

§. I.

De ejus materia, forma, & unitate.

Baptismus definitur in Catechismo Tridentino Part. 2. Cap. 2. Sacramentum regenerationis per aquam in verbo. Proprium enim Baptismi est homini primam gratiam, & vitam spiritualem conferre, ut qui nascitur filius iræ & mortis per peccatum originale, incipiat per Baptismi gratiam renasci in sortem, & adoptionem filiorum Dei, juxta illam Christi sententiam Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Præceptum tamen Baptismi suscipiendi omnibus commune non nisi post Resurrectionem suam evulgavit Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes, baptizate*

no est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: Ita cum communi D. Thom. Quæst. 66. Art. 2.

II. Ex his colligit Ecclesia materiam Baptismi remota à Christo constitutam esse aquam elementarem, prout usus humanis inservire solet: materiam vero proximam esse abluitionem corporis, quæ per aquam exercetur. Quod si contringat aliquid horum deficere, ut vel aqua non sit naturalis, vel non idonea ad corporis abluitionem, Baptismus erit invalidus, defectu materię à Christo requisitæ, quam supra de Sacramento in genere, ostendimus pertinere ad essentiam Sacramenti, & à nullo posse immutari.

III. Hinc in ordine ad praxim, Dicendum primò, Aquam per mixtionem alterius corporis desinere esse materiam Baptismi, quando in toto mixto plus extraneæ substantiæ quàm aquæ continetur: quod colligi debet ex odore, sapore, densitate, aliisque accidentibus, quæ sensuum experimento percipiuntur, uti habet sententia communis cum D. Thoma Quæst. 66. Art. 4. Et probatur ex eo, quod inter homines tale mixtum non solet pro aqua usuali haberi aut usurpari, quando autem mixto non est adeò notabilis, non desinit aquæ nomen, & usum retinere.

Unde inferes primò, etsi non sufficit lutum, valide tamen per aquam lutosam Baptismus conferri: Secundò, non sufficere aquam artificialem, qualis est aqua rosacea, aut alia, quæ ex floribus aut herbis distillatur, quia magis habet floris, quàm aquæ substantiam: Tertio, idem dicendum de sale resolutò, de saliva, sudore, aut lachrymis: non autem de tenui cerevisia, quæ probabilis est aquæ naturam non amittere. Nihil proinde horum adhibendum est, nisi infantis sine Baptismo morientis necessitas cogat.

IV. Dicendum secundò, Aquam accidentaliter transmutatam non esse materiam Baptismi quamdiu non est idonea ad abluendum, secus quando potest abluitioni servire. Hinc aqua in glaciem, aut nivem concreta tunc tantum potest esse idonea materia Baptismi, quando aliqua ex parte resoluta corpus humectare, & abltere potest. Quod autem aqua sit calida, colorata, aut turbida, nihil obstat valori hujus Sacramenti, quamdiu manet vera aqua, & corpori abluendo accommodata.

V. Dicendum tertio, Quoad partem corporis abluendam, Baptismus certò validum esse, si caput, pectus, vel scapulae abluantur, cum hæc sint præcipuæ partes corporis. Verùm si tantum manus aut pes abluatur, dubius est Baptismus, ac propterea extra necessitatem illicitè sic confertur. Quod si collatus sit, postea debet sub conditione repeti. Idem sentiendum de infante pelle adhuc secundinà circumdato; vel si soli capilli abluantur, ita ut corporis pars non tangatur. *Coninck, Layman, Diana, Part. 5. Tract. 3. Resol. 1. 2. 3.*

VI. Sed quæstio est, quæ Quantitas aquæ possit ad Baptismi valorem sufficere?

Respondeo, quamlibet sufficere quæ serviat ad abluitionem sensu humano perceptibilem, ut docet hic *Hartado Disp. 1. Diffic. 6. Contra Suarezem, Valent. &c.*

Dices, qui manè se aspergit aquâ benedictâ verè dicit se hodie non lavisse; ergo ad moralem abluitionem non sufficit quævis aquæ sensibilis aspergio aut ablutio.

Respondeo neg. consequentiam: quia affirmans in casu se non lavisse, id non intelligit de quavis morali. *R. P. Arsdck. Tom. II.*

li abluitione, sed de illa in qua solent homines aquâ liberaliùs affusâ manus ac faciem abluere, uti ipsæ circumstantiæ significant.

VII. Forma Baptismi in occidentalibus Ecclesiis hæc usurpatur: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.* Sumitur ex Matth. 28. *Baptizantes eos in nomine Patris, &c.* Ratio hujus institutionis est: quod cum Baptismus sit introitus in Ecclesiam Christi, oporteat in ejus susceptione expressam fidei Christianæ professionem facere per Dei unius & trini invocationem.

VIII. Debet in forma Baptismi persona altera à baptizante exprimi, ut appareat distinctio personarum baptizantis, & baptizandi; cum nemo à seipso baptizari possit, *Cap. debitum*, de Baptismo. Obestet etiam valori omisio vocum, *In nomine Patris, &c.* Ratio hujus, est Christi institutio.

IX. Accidentales mutationes formæ Baptismi, etsi valorem non impediunt, administrationem illicitam reddunt, excepto necessitatis casu, v. g. si omittas, *ego*, aut transpositio fiat, *te ego baptizo*. Item, si aliqua persona transponatur, v. g. nominando Filium ante Patrem: si modica verborum interruptio fiat, aut si superflua addantur, v. g. *Ego Joannes te baptizo in nomine Patris omnipotentis, & Filii & Spiritus sancti.*

X. Si dubium rationabile sit de valore collati Baptismi, repeti debet sub conditione, hæc formâ, *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine &c.* Idque locum habet, tam in dubio juris, v. g. si Doctores discrepent, an valeat Baptismus tali modo collatus, quàm in dubio facti, si absolute incertum sit, utrum fuerit collatus Baptismus, v. g. si infans expositus sit nullâ ipsi adjectâ schedulâ aut signo quo Baptismus ei collatus fuerit: imò si signum illud non sit satis certum praxis hic habet ut talis iterum sub conditione baptizetur.

XI. Faciliùs sub conditione repetitur Baptismus in infante quàm adulto, eo quod adultus per fidem, & actum contritionis salvari possit, etiam si Sacramentum Baptismi non acceperit.

QUÆRES primò. An moderni hæretici dum convertuntur, debeant sub conditione baptizari?

Respondeo negativè regulariter. Si tamen dubium sit, v. g. an adhibita fuerit aqua rosacea, vel an alius aquam applicuerit, alius formam protulerit, sub conditione baptizari debent.

QUÆRES secundo: An licitum sit Sacerdoti occulte baptizare filium hæretici de vita periclitantem, si dubiter an validè baptizatus fuerit, vel ad Baptisum postea suscipiendum supervicturus?

Respondeo affirmativè, imò rectè faciet, si sub specie alicujus solatii aut medicinæ præbendæ ad tale ministerium sibi aditum procuret, quantumvis parentes invitos esse cognoscat.

Quod si talis puer vel adolescens sit filius Anabaptistæ, absolute baptizandus erit, cum illa Secta solet suos ante annum ætatis trigessimum baptizare; nisi aliundè constet puerum aliâ viâ ad Baptisum pervenisse.

In Baptismo per obstricticem collato quid agendum sit ex præscripto Pastoralis Mechliniensis, vide hic infra §. 3. num. 7.

De Baptismo in partibus Hæreticorum plures quæstiones resolvuntur infra *Tract. 6. Quæst. 28.*

de in

eo. dia

§. II.

De dispositione suscipientis Baptismum.

I. AD valorem Baptismi non requiritur fides, aut aliqua bona dispositio suscipientis, sed sufficit libera voluntas, quamvis habita ob pervertum finem. Quia conveniens fuit Sacramentum hoc ita à Christo institui, ut quantum moraliter fieri posset, sciretur utrum homo suscepisset Sacramentum, quod non fieret, si multum dependeret ab interna dispositione.

II. Ad obtinendam tamen gratiam sanctificantem in Baptismo requiritur bona suscipientis adulti dispositio, conveniens sancto ritui Sacramenti quod suscipitur, quia Sancta sanctè tractari debent. Et quidem ad Baptismum in adultis requiritur fides supernaturalis, tanquam fundamentum justitiæ Christianæ: deinde Pœnitentia, ut colligitur Act. 2. *Pœnitentiam agite & baptizetur unusquisque vestrum.* Et Marc. ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.*

III. Verumtamen opus non est ut contritio hominis baptizandi perfecta sit, sed sufficit attritio ex supernaturali motivo concepta. Est enim hoc Sacramentum per se institutum ut hominem justificet.

IV. Peccata ante Baptismum commissa non sunt materia absolutionis post Baptismum conferendæ. Quia potestas clavium non extendit se nisi ad subiectos jurisdictioni Ecclesiasticæ, & respectu eorum actuum, qui tempore jurisdictionis committuntur: soli autem baptizati sunt subditi Ecclesiæ. Ac proinde ab adulto baptizando nulla peccatorum Confessio Sacramentalis exigi debet.

V. Extra casum necessitatis non debet Baptismus sine solemnitatibus conferri, etiam si per unum aut alterum menssem expectandum sit, v. g. dum Patris adveniant: habenda interim est cura, ne infans sine Baptismo decedat. Quod si infans, ob periculum mortis, sine solemnitatibus & ceremoniis baptizatus fuerit, solent illæ postea suppleri.

§. III.

De Ministro Baptismi.

I. QUIVIS homo ratione præditus validè baptizat. Nititur hæc assertio institutione Christi, quam usus Ecclesiæ, & traditio ostendit. Ratio verò institutionis est summa Baptismi necessitas.

II. Peccat graviter extra necessitatem baptizans, cui id de jure & ex officio non competit. Peccat itidem ille, cui jure & ex officio competit baptizare, si extra necessitatem non solemniter baptizet, nam Canonès ob honorem Sacramenti severè præcipiunt, ut Sacerdos solemniter in Ecclesia baptizet; nisi tamen obstet alicujus personæ infamia, aut damnum notabile inde secuturum.

III. Parentes graviter peccant, qui offerunt prolem baptizandam alieno Parocho sine licentia proprii. Quia Ecclesiæ ordinationi cum violatione alieni juris adveniantur: Nisi constet speciale privilegium intervenire.

IV. In casu necessitatis hic ordo observandus est; ut præsentem Sacerdote aut Episcopo non baptizet Diaconus: præsentem Diacono non baptizet Clericus

inferior; præsentem Clerico non Laicus; præsentem viro non femina, denique præsentem fidei non hæreticus aut infidelis. Et si hic ordo pervertatur, ita ut præsentem Sacerdote alius seu Clericus, seu Laicus baptizare præsumat, erit peccatum sacrilegii mortale, si militer si infidelis baptizet præsentem fidei. Circa Clericos verò Sacerdote inferiores, marem item & faminam, non videtur esse culpa plusquam venialis, nisi nulla erit, si causa subfuit.

V. Minister Baptismi debet esse unicus; quare aliam materiam apponat, alius formam proferat, nihil efficitur. Quia tali casu forma, ego te baptizo, est falsà, cum illam proferens non baptizet aquam applicando. Quod si simul plures Ministri materiam & formam super uno homine baptizando absolvent intentione simul absolvent, singuli vere conficiunt Sacramentum tamquam causæ totales. Ratio est, quia unius actio alterius actionem non impedit & utriusque verè baptizat.

VI. Requiritur etiam in Ministro intentio baptizandi saltem confusa more Ecclesiæ, ut de Sacramentis in genere probatum est.

Si contingat Ministrum baptizare marem quem præstat esse femellam, nihil oberit valori Baptismi. Quia intendit baptizare infantem sibi præsentem. *Benedict. 4. num. 26. &c.*

VII. In homine apto hæreticos baptizato possunt suppleri ceremoniæ; sed non est motus, ne fortassis rudis populus existimet nos hæreticorum Baptismum debitam formam collatum tamquam minus validum improbare.

QUÆRES primò: An Parochus baptizare debeat infantem quem obstetrix affirmat se, appropinquante mortis periculo, ritè baptizasse? Negat *Sornus, Filippus de Castro & plures alii*, asserentes solummodo lapplendas esse ceremonias, quæ solent in publico Baptismo adhiberi.

Respondeo tamen, in tali casu infantem iterum à Parocho sub conditione baptizandum esse, si per obstetricis testimonium aliam certitudinem non habeat de Baptismo validè administrato. Confirmatur hæc responsio auctoritate Pastoralis Mechliniensis, in quo universaliter id fieri præscribitur, his verbis: *Conditio nalis baptizatio faciendâ est circa infantes, qui ab obstetricibus baptizati esse referuntur.* Idemque discretè docet *Molanus, & Sylvius in 3. Part. q. 66. art. 9. Dub. 2.*

Et favet ratio: quia etsi obstetrix postea interrogata, ostendat se callere formam, & ritum baptizandi, potest tamen prudenter tamen dubitari, an ex acceleratione, aut turbatione animi inter strepitus & clamores parentum, & domesticorum, in ipso baptizandi actu errorem aliquem admiserit, quales aliquando intervenisse historiæ non pauca testantur.

Et idem ordinariè dicendum videtur, quando infantes ab aliis laicis, sive viris, sive feminis in larva casu domi baptizantur; cum res tanti momenti magnam exigat cautelam ac securitatem. Dixi, ordinariè, quia non assentior illis qui id universaliter requirunt. Inveniuntur enim viri Laici in hoc non minus docti ac periti, quam sint aliqui Clerici, & Sacerdotes.

QUÆRES secundò: An infans, qui ante partum videtur moriturus, possit in matris utero ab obstetrice, vel alio quopiam baptizari?

Respon-

Respondeo affirmativè, si v.g. obstetrix adeo peccata sit, ut manu in matris uterum inserta infantis corpus aliqua ex parte aqua perfundere possit, adjecta verborum forma consueta: Ita docet Suarez & 6. alii apud Dianam Part. 1. Tract. 15.

Idem dicendum est, quando matre prægnante subito extincta, possit in ejus corpore aditus aperiri, & per illum in prolem adhuc viventem aqua infundi.

QVÆRES tertio: An Ministro illicitum sit sub peccato mortali baptizare Aqua non benedicta in Baptismo solenni sive publico? Nam in privato mortale inde non contrahi plerique agnoscunt.

Resp. Culpam lethalem inde non committi; quamvis contrarium docere videatur Bonacina de Bapt. Dist. 2. Quæst. 2. Part. 7. Num. 19. & Nugnus Quæst. 71. Art. 4. Conclus. 2.

Ratio est, quia etsi aqua benedicta utendum tradant etiam Patres antiqui, nullum tamen extat formale præceptum de præmittenda baptismalis aquæ benedictione. 1. Ex gravitate materiae censeri solet gravis vel levis omisio alicujus ritus in celebratione Baptismi solennis: Atqui materia gravis non videtur omisio illa benedictionis, cum solum ad majorem decentiam illa addatur ad aquam per se ad valorem Baptismi sufficientem. Probat hæc à paritate rationis in ritibus aliorum Sacramentorum Granados & alii apud Quintanadvenas de Sacramento Baptismi, Quæst. Sing. 22.

QVÆRES quarto: An Parochus qui Baptismum pluribus annis invalide administravit, sive ex malitia, sive ex ignorantia, teneatur cum gravi detrimento honorum, vitæ, aut famæ hunc valoris defectum ita propalare ut Baptismi illi iterari, aut suppleri possint?

Respondeo affirmativè, quod plurium Theologorum auctoritate confirmat Layman Lib. 1. Tract. 3. Cap. 3. Num. 2. agens de obstetrice invalide baptizante, & disertius pluribus citatis Quintanadvenas Tract. 1. Quæst. Sing. 19.

Ratio est 1. quia ex communi principio Theologorum, salus animæ perdenda præferenda est vitæ corporali: ergo multo magis salus tot innocentium defectu Baptismi perdetur. Nam moraliter certum est aliquos ex illis infantibus morituros ante annos discretionis quibus possint per contritionem perfectam salutem suam consulere. 2. Quia ex illis invalide baptizatis qui ad Sacerdotii & Confessarii munus pervenerint invalide etiam consecratos, & absoluturos indubitatum est, ex quo etiam aliis fidelibus nocuum obveniret gravissimum.

§. IV.

De Patrinis.

I. AD munus Patrini tria requiruntur: 1. Usus rationis (non certa ætas) 2. Ut Patrinus in Baptismo scilicet baptizatus, & Patrinus in Confirmatione sit confirmatus, alioqui invalide suscipiet munus Patrini, & non contrahet cognationem spirituales. 3. Requiritur intentio formalis gerendi munus spirituales Patris secundum consuetudinem Ecclesiæ, nec sufficit infantem materialiter tantum tenere.

II. Religiosi Patrini esse non debent; ne ob spirituales cognationem nimia familiaritas cum secularibus,

præsertim feminis, contrahatur. Excepe tamen, si Religiosus sit Episcopus, aut si contraria consuetudo Prælati non contradicentibus id alicubi permitteret.

III. Patrens non debet propriam prolem suscipere, ne contracta cognatione spirituali eum conjugè debitum petere non possit. Nec decet ut duo conjuges alienam prolem suscipiant, potest tamen consuetudine honestari. Unde Comnec monet duos conjuges suscipientes alienam prolem non contrahere cognationem spirituales, alioquin talis susceptio ipsis graviter prohibita esset.

IV. Patrinus unus esse debet, sive mas, sive mulier, vel ad summum duo, mas, & femina. Constat ex Trident. Sess. 24. Cap. 4. de Reform. Ubi Parochus obligatur ut nomen baptizati, ac patrinorum in librum diligenter referat, eosque moneat de cognatione spirituali contracta inter ipsos, & baptizatum, & illius patrem; ac matrem: nec non inter baptizantem ac baptizatum, & hujus patrem ac matrem tantum.

V. In privato Baptismo non est opus patrino; non enim videtur Ecclesia parentes voluisse ad hoc obligare, cum in necessitate vix idoneus eligi possit. Si tamen adhibeatur, contrahet cognationem spirituales, eo quod patrinus non adhibeatur tantum ob majorem solennitatem, sed etiam propter obligationem instruendi puerum in rebus fidei.

Alii tamen negant à Patrinis in privato Baptismo cognationem spirituales contrahi, Sotus, Sanchez, Meratius &c.

VI. Solent in quibusdam Germaniæ locis Catholicis esse Patrini filii hæreticorum baptizante illos Ministro hæretico indebita forma, in nomine SS. Trinitatis. Neque consuetudo videtur improbanda, quia Patrini officium est ut externa susceptione profiteatur, quod hominem modò spiritualiter genitum suscipiat in curam suam tamquam spiritualis ejus nutritius & pedagogus, id autem præstare potest Catholicus, etiam si infans ab hæretico baptizetur.

QVÆRES: An etiam ad Baptismum infantis Catholici apud Sacerdotem Catholicum liceat admittere Patrinum hæreticum?

Respondeo negativè, cum communi Doctorum. Si tamen timeretur gravis indignatio amicorum, etiam hæreticorum, aut aliud gravius incommodum, probabile est talem patrinum sine crimine posse admitti, qui etiam contrahet cognationem spirituales, ita docet Castrop. Layman, l. 5. Tract. 2. Cap. 9. Diana Par. 9. Tract. 7. Resol. 31.

CAPUT III.

De Sacramento Confirmationis.

Confirmationem verum esse Sacramentum à Christo institutum, & in primitiva Ecclesia usurpatum, probatum est supra in Controv. Part. 1. Capite ultimo.

I. Materia remota Sacramenti Confirmationis est Chrisma ex oleo, & balsamo confectum, atque ab Episcopo benedictum. Colligitur ex Concilio Florentino in Decreto Eugenii, ex perpetuo Ecclesiæ usu, & traditione, quæ testatur Chrismatum confectio nem semper Episcopo reservatam fuisse.

II. For-

de in

eo pia